Euskal Herriko Ahotsak

ahotsak.com

Jabier Goikoetxea Murelaga

Gizaburuaga
Bizkaia (1939)

Aurkibidea

Biografia

Okamika auzoko Goikoetxean jaio eta bizi izandakoa. Aita bertakoa zuen eta ama Gizaburuaga bertako Errotabarrikoa. Lau neba-arrebatatik hirugarrena izan zen bera. Bere koinatuagaz batera, Jesus Zabalagaz, kontatu zizkigun eskola garaiko eta gaztetako bizimoduaren berri.

Zintak

GIZ-001

- **Proiektua**: Euskal Herriko Ahotsak

- **Elkarrizketatzailea(k)**: Goiria Mendiolea, Nerea
- **Data**: 2012-08-08
- **Iraupena**: 61 min
- **Euskarria**: Bideo digitala
- **Kodifikatzailea**: Unamuno, Arianne

GIZ-002

- **Proiektua**: Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Goiria Mendiolea, Nerea
- **Data**: 2012-08-08
- **Iraupena**: 39 min
- **Euskarria**: Bideo digitala

Pasarteak

1. Maistraren makilkadak

- **Erref**: GIZ-001/005
- **Iraupena**: 0:03:57. **Hasi**: 00:11:13. **Bukatu**: 00:15:10
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Maisu-maistrak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak

Laburpena:
Eskolan hamalau urtera arte ibili zen Jabier. Neska-mutilak elkarrekin ibiltzen ziren. Maistrak makilak izaten zituen eta jo egiten zituen. Isilik eta zuzen egon behar izaten zuten ikasleek. Jesusek bere lagun bati gertatutakoa kontatzen du.

Transkripzioa
- Jabier: Lehen, nire aitte zanak esaten eban hamaika urteaz urten ebala berak eskolatik. Nire aittek, e! Mil novecientosen jaixue zan ta mil novecientos oncera arte ibili zala eskolan. Zortzixen sartu ta hamaikan urten, hiru urte. Juten zanin. Beti ez. Gero, gure denporan atzeratxuau. Nik hamalauaz. Ya hamalauaz urteten badozu eskolatik, ya hasten zara beste biher baten, ya… enpresie han daukozu: hau. Enpresie, gure enpresie hauxe izen da.
- Klaro, basarrixe.
- JA.: Ordurik neurtu ez ta sueldorik markau ez. Gauza bi onak. Ordurik ez markau, e! Ordue… ekin! Egunero. Ta sueldue zenbat irabaziko dozu, hori gero ikusi.
- Irabazi ezkero.
- JA.: Zeozer… gosiek ez gaittu hil ta, artue edo garixe edo zeozer.
- Ta nungo eskolara juan ziñien? Hemen egon zan?
- JA.: Bai, bai, ordun bai. Ordun eskolia… bai.
- Berton, Okamiken?
- Jesus: Herrixen. Herrixe, badakizu…
- JA.: Hor, herrixen, Gizaburuaga. Asko umetan ordun eskolan!
- Gizaburuagako danak bertara?
- JA.: Bai! Berrogeta hamar be igul maistra batek.
- Neska ta mutil?

- JA.: Bai, danak nahaste.
- JE.: Danak, danak.
- JA.: Jesus! Ernegau erain maistrieri...! Egurre...
- Ordun alkarregaz ibili ziñien eskolan?
- JE.: Bai.
- JA.: Apur bat bai.
- JE.: Baiña...
- JA.: Azkenengo urtetan hau ez.
- JE.: Ni zahartxua nitzen ta.
- JA.: Lau urte da zaharrao.
- JE.: Edo urtebete ariñao urten. Ta holan.
- JA.: Maistriek ordun egurre [eukitten eban], palue edarra ta biher be bai. Hamen mahaixen [ganien...]. Palo bat ez, bi-hiru, urretx palo edarrak!
- Bai?
- JA.: Bai. Bai emon be! La ostra! Ta indar askoko maistrie egon zan hamen, bertoku bat, bertoko alabie. [...] mekauen, harek baeuken indarretan...! Ta Hak emon haretxeaz eitten eban, e! Hak indarraz. Harek txingak eruten zittun gero 50 kilokuk hartuta, aurrera! Ta hak badakizu zelako egurra emoten eban? Ostras!
- Zer dala ta?
- JA.: [...] ixilik, zuzen! Gauza haundirik biher ez hak.
- JE.: Batzutan kulpiaz jo barik apartau, baiña beste batzutan kulparik barik hartu bihar. Hori guri pasau jakun. Nire lagun bat... orduen sei-zazpi urteaz-edo sartzen zan eskolara. Ta ni baiño gaztetxuaua da ha ta hori sartu zan eskolara ni eskolan sartu ta ez dakit sei hilebete igul egongo nitzen. Ta hori lehelengo egunien sartu zan ta guk ez gendun... ez gendun... ze ordu ta ze istori, bestik juten zienien, olgetan baebizen, orduntxe segidu eureri eskolarako. Ta eskolara sartu ta gero, [...] ta atien osten plantau, atien ostien plantau bera ta gu goittik behera, [...] behera, plantau zan atzien ta tanka-tanka-tanka-tanka urretx paluaz danori golpe bana. Ta hau nire... hau [...] orduntxe jun zan eskolara ta...
- JA.: Lehelengoz, ezta?
- JE.: Lehelengoz. Ta hau jo ebanien puntie apurtu jakon zerari, urretx paluari, ta orduntxe amaittu zan jo biherra.

2. Ikasgelako giroa eta materiala

- **Erref**: GIZ-001/006
- **Iraupena**: 0:03:23. **Hasi**: 00:15:10. **Bukatu**: 00:18:33
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Maisu-maistrak
- Euskara » Euskararen egoera
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Ikasgaiak eta ikasmateriala

Laburpena:
Maistra euskalduna Gizaburuagakoa zena zen, besteak ez. Madalena izeneko maistra ere izan zuten, Bilbo ingurukoa. Berrogeita hamar ikasle inguru izaten ziren gelan. Arbeltxo bat eskuan hartu, mahairik gabe, eta hantxe idazten zuten. Ikasle nagusienek gazteenei erakusten zieten. Erdararik entzun ere ez zen egiten Gizaburuagan.

3. Kurike jolasa zela zen

- **Erref**: GIZ-001/009
- **Iraupena**: 0:02:54. **Hasi**: 00:22:06. **Bukatu**: 00:25:00
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:
Kurike jolasa azaltzen dute. Neska-mutilak elkarrekin ibiltzen ziren. Errepidean jolasten zuten pilotarekin eta futbolean. Apaiz gazteak zeuden Jesus eta Jabier ume zirenean, eta haiekin jolasean ibiltzen ziren.

4. Apaizak umeekin jolasean

- **Erref**: GIZ-001/011
- **Iraupena**: 0:01:59. **Hasi**: 00:26:27. **Bukatu**: 00:28:26
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizarekin lotutako pertsonak

Laburpena:
Apaiz gazteek umeekin asko jolasten zuten. Sotana handiak erabiltzen zituzten soinean. Don Inaxiorekin zuzen ibili behar izaten zuten. Anekdota bat kontatzen dute.

5. Gizaburuagako apaiz gazteak

- **Erref**: GIZ-001/012
- **Iraupena**: 0:03:02. **Hasi**: 00:28:26. **Bukatu**: 00:31:28
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizarekin lotutako pertsonak

Laburpena:
Konfesatzera joan behar izaten zuten. Neska kontuak beti bekatu ziren. Seminarioan urte asko pasatu eta asko lehenengoz Gizaburuagara etortzen ziren apaiz. Batzuk izendatzen dituzte.

6. Maiorazgoa eta dotea

- **Erref**: GIZ-001/014
- **Iraupena**: 0:02:29. **Hasi**: 00:32:40. **Bukatu**: 00:35:09
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ezkontzak
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriaren historia eta kokalekua

Laburpena:
Goikoetxen belaunaldi askoan bizi izan dira. Etxe zaharra zen eta berritu egin zuten. Gehienetan mutila geratzen zen etxerako eta harekin ezkonduko zen neskak dotea, dirua eman behar izaten zuen.

7. Gurdi-soinua arrioa zeramanean

- **Erref**: GIZ-001/016
- **Iraupena**: 0:01:51. **Hasi**: 00:38:25. **Bukatu**: 00:40:16
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Garraioak » Beste garraio batzuk
- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ezkontzak

Laburpena:
Arrioa gutxi ezagutu izan dute. Gurdi-soinua. Arropak, ohea, uztarriak... eramaten zituzten.

8. Gizaburuagako basoak

- **Erref**: GIZ-001/017
- **Iraupena**: 0:03:34. **Hasi**: 00:40:16. **Bukatu**: 00:43:50
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua

Laburpena:
Herri-basorik ez da egon Gizaburuagan. Artea, haritza eta gaztainondo asko zeuden ume zirenean. Gaztainak jan egiten ziren erreta edo egosita eta saldu ere bai. Etxe askotan danbolina egoten zen.

9. Sutarako egurra eta haritza kontserbatzeko era

- **Erref**: GIZ-001/018
- **Iraupena**: 0:02:27. **Hasi**: 00:43:50. **Bukatu**: 00:46:17
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua
- Lanbideak » Arotzak

Laburpena:
Sutarako egurra txaratik hartzen zuten; artea, urritza... Denetarik izaten zen han. Normalean neguan mozten zuten. Haritza kontserbatzeko azaroko ilbeheran moztu, bertan utzi eta eguzkiak ondo lehortutakoan hartu behar izaten zela kontatu omen zion arotz zahar batek.

10. Uztargileak

- **Erref**: GIZ-001/019
- **Iraupena**: 0:04:37. **Hasi**: 00:46:17. **Bukatu**: 00:50:54
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak

Laburpena:
Uztarria egiteko egurra uretan izaten zuten. Egur mota asko erabiltzen ziren uztarria egiteko. Intxaurra edo pagoa erabiltzen zituzten Goikoetxen. Bengolaerrotan egurra uretan zela egoten zen gogoan du Jesusek. Uztargileak aipatzen dituzte. Etxerik etxe ibiltzen ziren; egunak ematen zituzten etxe bakoitzean uztarria egiten zuen bitartean. Uhalak abereen narruarekin egiten ziren.

11. Abere bakoitzak bere uztarria

- **Erref**: GIZ-001/020
- **Iraupena**: 0:00:48. **Hasi**: 00:50:54. **Bukatu**: 00:51:42
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak

Laburpena:
Abere bakoitzari egokitutako uztarria behar izaten zen. Abereak aldatuz gero, uztarria ere aldatu egin behar izaten zen gehienetan.

12. Ferratzaileak

- **Erref**: GIZ-001/021
- **Iraupena**: 0:04:03. **Hasi**: 00:51:42. **Bukatu**: 00:55:45
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak

Laburpena:
Ferratzaileak ipintzen zizkien ferrak abereei. Lehenago Aulestira joaten ziren baina gero herrian bertan jarri zuten ferratokia. Zela egiten zuten kontatzen dute. Anekdota bat kontatzen du Jabierrek. Behiei, idiei, astoei eta zaldiei jartzen zitzaien baina etxean ez dute astorik ferratuta ezagutu.

13. Txondorrak eta ikazkinak

- **Erref**: GIZ-001/023
- **Iraupena**: 0:04:47. **Hasi**: 00:56:13. **Bukatu**: 01:01:00
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Antzinako lanbideak » Ikazkinak eta txondorrak

Laburpena:
Errentariek ez zuten ikatzik egiten. Txondorra zela egin eta zaintzen zen kontatzen dute. Pasadizo batzuk kontatzen ditu Jabierrek. Jesusek ikazkin bati gertatutakoa kontatzen du. Egurrik onena artea zen, bai sutarako eta bai ikatza egiteko. Gurbitza ere ona.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2026-11-18

CC-by-sa | **Ahotsak.eus**
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com